

SZEGEDI NAPLÓ

POLITIKAI, KÖZGAZDASÁGI ÉS IRODALMI NAPILAP

ELŐFIZETÉSI ÁR:

Egész évre . . . 28 K. 1/4 évre . . . 7- K.
Félévre . . . 14 K. Egy óra . . . 2-40 K.

Főszerkesztő
MÓRA FERENC

Kiadótulajdonos
ENGEL LAJOS
NYOMDA- ÉS LAPVÁLLALAT

Szerkesztőség és kiadóhivatal
DUGONICS-TÉR 12. (Napló-ház.)

TELEFON
94.

Semmi sem fontos.

SZEGED, november 29.

Az ántánt, ha nem is nyíltan, de folyton vagdalja burkoltan egymás fejéhez a vádakát, egymást okolván, hogy még mindig nem érkezett el hozzájuk az a győzelem, amelynek pedig, szerintük, okvetlenül el kell érkeznie. A panaszkodásra van okuk, mert hiszen az az ő híres győzelmük már idestova harmadfél év óta várat magára, s várhatják tovább, akár az ítélet napig is.

Közben pedig gyártják sajtójukban a panaszkodat egymás ellen. Ismeretes az az angol gyűlölet, amely az oroszoknál az egész országban elterjedt s amely olykor a cenzura, engedelmeivel, vagy talán akaratával is, napvilágot lát az orosz sajtóban. Az angol újságok pedig az oroszot piszkálják, ahol lehet. Egyébként az orosz a bünbaki a franciáknál és az olaszoknál is, mert nem segíti Romániát úgy, ahogy ők szeretnék. Ez a szokásuk jellegzetes az egész háborúban, hogy folyton a másikat szeretnék küldeni maguk helyett.

Annak az okát pedig, hogy az orosz miért nem ad nagyobb segítséget az oláhoknak, mint amennyit adott, bizonyára ő maga tudja a legjobban. De hallgat vele. Ebben a tanácsok egyre-másra jelennek meg a különböző ántánt lapokban. Ha az olasz arról panaszkodik, hogy miért nem ad Romániának nagyobb segítséget az orosz, akkor az angolok részéről megkapja azt a tanácsot, hogy hagyjon föl az osztrák tartományok ellen való támadásaival, adjon több katonát a szaloniki hadsereghez és segítsen meghódítani a Balkánt. Az olaszok erre dühösen jelentik ki, hogy rájuk nézve Póla, Triest és a dalmát partok elfoglalása életszükséglet, ami nélkül nem létezhetnek. (Eddig csodálatosképpen el tudtak nélkülük is lenni.) Ugyanakkor Franciaországban siránkoznak a tizenöte évesek besorozásán s azt mondják, hogy a franciák egész férfinépe elpusztul, hol van hát az az olasz hadsereg, amit a francia harcterekre küldeni ígértek.

Az olasz sajtó erre mérgesen ríposztos s azt mondja, hogy mikor fogják be már végre a francia és angol katonai szakértők a szájukat? Egy olasz újság most egyenesen ezeket okolja a hibáért, mert, mint mondja, mindent hazug világitásban tüntetnek föl. Azt mondja, hogy a szövetségesek mindenkit becsaptak, aki a pártjukra állott. Előbb azt mondták, hogy Belgiumban dől el a világháború sorsa, mikor pedig Belgium elesett, azt mondták, hogy Belgium nem fontos. Később a szerbiai hadszínteret jelölték meg, hogy ott lesz az igazi döntés, mikor pedig Szerbia elvesztett, arra is azt mondták, hogy az nem fontos. Éppen így tettek az olasz háború kezdetén, de hogy az olaszok Triestig sem bírtak eljutni, arra is csak azt mondták, hogy nem fontos. Hogy így aztán segítséget sehova se kelljen adniuk. Így tesznek most Romániával is, az angol katonai szakértők az újságokban már arra preparálják a közhangulatot, hogy elvégre a román harctér sem fontos.

Igy tart a kis és nagy szövetségesek között a nyomtatott szó csatája, amiknek kétségtelen, hogy meg van a maga érzési alapja is. Az ántánt minden államot, ahol vasztegető pénzzel dolgozhatott, behajszolta a háborúba, hogy aztán sorra becsapja őket. Röpködnek a vádak, tartanak az agyarkodások s most már, egyebet nem tehetvén, az újságbeli katonai szakértőiket vagdossák egymás fejéhez. Akik

szerint semmi sem fontos ott, ahol megkapták a maguk megérdemelt vereségporcióját. Hát csak hadd veszekedjenek tovább az annyiszor világgá kürtölt »szent egység« nevében. A sok ántántlármá közben a mi hadaink ötven kilométernyire érték Bukaresthez s erős gyü-

rűjük fenyegeti a román fővárost. De hát az ántántnak ez sem baj. Az angol katonai szakértők már fölfedezték, hogy Bukarest, mint vár, nem fontos. . . Csak úgy, mint annak idején Lüttich és Namur nem voltak fontosak. Akkor, amikor már elesetek.

Pitestit elfoglaltuk.

Bukarest alatt portyáz a német lovasság.

Falkenhayn elől az egész fronton rendetlenül menekül az ellenség.

A kárpáti orosz támadások meghiusultak.

A macedoniai nagy offenzíva nem folytatódott.

Este a miniszterelnökség sajtóirodája külön táviratban tudatta mint fontos eseményt, hogy Pitestit kiürítették a románok. Éjjel a német nagyvezérkar már azt jelenti, hogy Pitestit elfoglaltuk. Vele a legfontosabb román vasuti csomópont jutott a kezünkre, amellet iparilag is egyik legfontosabb városa Romániának. Elsősorban mégis a katonai jelentősége vendő most számításba. Először az, hogy eleste Kampolung elését is jelenti, amelynek Pitesti egyenesen alatta fekszik, tőle 50 kilométerre. Másodszor az, hogy így Bukarest egyetlen nyugati vasutvonala is a kezünkre került.

Az oláh főváros sorsának eldőlte most már csak napok kérdése lehet. Pitestitől ugyan még elég hosszú ut vezet odáig az Argesu völgyében, de Gyurgyevo felől már 40 kilométerre van hozzá Mackeusen, sőt a német lovasság már 25 kilométerre van Bukarest előretolt erődeihöz. Hír szerint ezeket az erődeket, melyek értéke a mi agyunkkal szemben különben is problematikus, csak egy orosz hadtest védi s ez alig nevezhető védelemnek. Nem lehetetlen tehát, hogy Bukarestet épp úgy föl fogják adni minden komoly küzdelem nélkül, mint ahogy föladták Pitestit. Bukarestet egyébként 18 erőd veszi körül, amelyek 1885-től 1895-ig épültek; az erődítmények 72 kilométeres körben övezik a várost. A vár építését Páris védelmi berendezkedésének mintájára végezték és az építés vezetője Brialmont belga tábornok volt, ugyanaz, aki a belga Liège (Lüttich) és Namur várait építette. . .

A kárpáti orosz támadások, úgy reméljük, és a hivatalos jelentésekből is az tűnik ki, csak ugyan elkésve érkeztek s bármily hevesek legyenek is, legfőbb helyi sikereket eredm-

nyeznek. Sarrail pedig tegnap akkora vereséget szenvedett Macedóniában, hogy mára nem bírta magát új támadásra összeszedni.

Románián már nem segít semmi, pedig hogy Románia eleste mit jelent, azt az ellenségeink tán még jobban tudják, mint mink. Erre mutat egy angol lapnak, a »Fortnightly Review«-nek a következő elmékedése:

— Románia elfoglalása a németeknek hét millió tonna gabonát jelentene a jövő évre, nem is szólva arról a készletéről, amely még az elmúlt évekből maradt meg. A németek azonkívül a gabonatermelést technikával megtudnák duplázni. Británia blokádjának hatása ezzel megsemmisülne. Németország húst, gyapjút, lovat, petroléumot is kapna és mindennek elteremtését még végtelenül fokozni is lehet. Akkor azután Németország és Ausztria és Magyarország korlátlanul kitudnátartani. Románia a középponti hatalmak számára stratégiaileg elsősorban azért fontos, mert a berlin—konstantinápolyi ut számára nemcsak a belgrád—nis—szófiai összeköttetés állna rendelkezésükre, hanem akkor három utirány lenne a kezükben, nem tekintve a Dunát, amelyből csatorna visz az Elbához, úgy, hogy a Fekete-tenger német-osztrák tengerre változnék. Németország bekeríthetné Szalonikit, úgy, hogy nekünk le kellene mondanunk a Balkán meghódításáról. A középponti hatalmaknak akkor a hosszú román határ helyett csak a hesszarábiai Oroszország ellen kellene tartaniok és Oroszország legtermékenyebb részeiben Odesszát, Nikolajevét, Kersont fenyegetnék. Oroszországnak Odesszát kellene védenie és talán föl kellene adni Örményországot. Törökország legyőzésének céljával együtt. Romániának nincs elég csapata a hosszú határ számára, nincs elég municiója. Oroszország inkább gyöngítse meg nyugati frontját, semmint hogy Romániát cserbe hagyja!

A többi frontok még mindig csöndesek, ellenben Amerika egy feltűnő hír szerint újra ultimátumot fog intézni Németországhoz a buvárhajóharc dolgában s ha nem kap arra kielégítő választ, megszakítja a diplomáciai viszonyt. Erről a kérdéstről annyi ellenmondó hír érkezett már, hogy ennek a mostaninak se lehet nagyobb fontosságot tulajdonítani, mint az eddigieknek.

A világháború hírei.

Falkenhayn meglepettette a román hadvezetőséget.

Lugano. A »Stampa« jelenti: Az a titokzatosság, amely eddig a központi hatalmak Románia elleni hadműveleteit leplezte, most már teljesen eloszlott. Az offenzíva terjedelme, iránya és célja most már teljesen világos. Eddig kétséges volt, hogy Mackensen mozdulatai összefüggésben vannak-e Falkenhayn hadműveleteivel. Most már kitűnt, hogy az ellenség akciójának egész nyomása Nyugat-Romániára nehezedett. A románok a kárpáti front középső részéről vártak támadást Bukarest ellen, az orosz segítő csapatokat is ennek a támadásnak az elhárítására használták föl. Azt gondolták, hogy Falkenhayn akciója a vulkáni és vöröstoronyi szorosnál csak meglepetésre irányuló demonstráció. Az ellenségnek sikerült a román hadvezetőség teljes félrevonására. Miközben a kárpáti front középső részén készültek védelemre, az ellenség meglepetésszerűleg lecsapott a jobbszárnyon.

Romániából Szibériába viszik a hadifoglyokat.

Rotterdam. A »Rjecs« jelenti: Romániának közel 20.000 főnyi hadifoglyát Besszarábiába szállították. Innen lassankint Szibériába szállítják a hadifoglyokat, akik Romániában már nem voltak biztos helyen.

Ventzelosz hadüzenetének oka.

Genf. A »Corriere della Sera« jelenti: Ventzelosz azért üzent hadat Németországnak és Bulgáriának, hogy a békekongresszuson résztvehessen, annak ellenére, hogy a hivatalos Görögország semleges marad.

Briand a békéről.

Lugano. A turini »Stampa« szerint nincsen remény arra, hogy az olasz kormány a független szocialisták békeindítványának az olasz kamarában való megvitatásához hozzá fog járulni. A kormánynak az az álláspontja, hogy a szocialisták a költségvetési provizóriumról való tanácskozás alatt bármiről beszélhetnek, de konkrét békeprogramot csak a szövetségesek beleegyezésével lehetne megvitatni. Briand azonban kijelentette a francia kamarában, hogy amíg ellenség van Franciaország területén, addig nem lehet szó békétárgyalásokról.

Angol vélemény a távoli békéről.

Bern. Londonból jelentik: Roy Howard a béke lehetőségéről cikket írt a »Times« hasábjain. A lap megemlíti, hogy az említett cikk mindenképpen figyelemreméltó, mert írója alaposan ismeri az illetékes francia és angol körök felfogását. Roy Howard nem hivatalos és felelős helyről úgy Angliában, mint Franciaországban olyan felfogást észlelt, mely bizonyos, pontosan meg nem állapítható időben igenis számolna a béke lehetőségével. Ezzel szemben Howard utal arra, hogy Anglia csak a jövő évben fogja kifejezni teljes erejét. Franciaország is folytatni fogja a háborút, mert a Franciaország kimerüléséről szóló részt senki se hiszi el. A franciák még igen tetemes tartalékokkal rendelkeznek. Nagy békevágyat Howard nem tapasztalt, maga Páris csupa remény és bizodalom. Végeredményben a közeli béke reménye számba sem vehető.

Asquith még mindig fél ebeszel.

Hága. Asquith kijelentette az alsóházban, hogy tárgyalás folyik, hogy valamennyi szövetséges együttes határozatot hozzon, amely szerint a németeknek a buvárhajókkal elsüllyesztett valamennyi hajót természetben, tonnákat a tonnáért, kell majd visszaszolgáltatniok.

Bethmann-Hollweg

nyilatkozata.

Berlin. Tegnap este nagy tömeg gyűlt össze Bethmann-Hollweg birodalmi kancellár palotája előtt, hogy 60-ik születésnapja előestéjén üdvözlőjék. A kancellár megjelent az ablaknál, mire egy ur meleg szavakkal üdvözölte. A kancellár megköszönte az üdvözlést, majd ezeket mondta:

— Önök hallották a legutóbb elhangzott szöveget, hogy a hadsereg nem szenvedhet hiányt hadiszerekben és más eszközökben. Minden erőnk a hadsereg szolgálatába kell állítani. Mindenkinek követnie kell a hívó szöveget és önök követni is fogják. Németország népe a győzelemért küzd, szent haraggal a szívében. A hazát, amelyet senki sem semmisíthet meg, amíg egy német él, meg kell tartani.

A tömeg lelkesen ünnepelte beszéde után a kancellárt, aki születése napjának előestéjén parlamenti ebédet adott. Az ebéden résztvett a birodalmi gyűlés elnöksége, a politikai pártok vezetői és mások. Megjelentek az ebéden a szociáldemokraták képviselői is.

A cár annektálni akar.

Stockholm. Pétervárról jelentik: A szent szinódus lapja jelenti, hogy a cár még a háború befejezése előtt Kelet-Galicia és Bukovina megszállt területeinek bekebelezését kívánja kinyilvánítani. A kezdeményezés diplomáciai és udvari körökből indult ki. A bekebelezésből úgy Oroszországban, mint a külföldön nagy politikai hatást várnak.

Szabadságon...

Koppenhága. Londonból jelentik: Alexejev tábornokot, az orosz vezérkar főnökét két hónapra szabadságolták, mert kénytelen operációnak alávetni magát. Helyettese Gurkó tábornok.

Éjjel érkezett jelentések.

A német nagyvezérkar

éjjeli jelentése.

Berlin. Wolf jelentés. A Sommetől északra Serrénál és Saillynál élénk tüzési tüz.

Erdély keleti frontján az oroszok újból támadnak. A további jelentések még hiányzanak.

Pitestit elfogadtuk.

A monasztiri fronton nyugalom.

Orosz-román front.

(A miniszterelnöki sajtóirodától) Budapest, november 29. A főhadiszállás jelenti:

József főherceg vezérezredes hadsereg arcvonala: Falkenhayn gyalogsági tábornok hadserege Oláhországban győztesen nyomul előre. Erős orosz támadások az Erdős-Kárpátokban és az erdélyi keleti arcvonalon meghiúsultak az osztrák-magyar és német csapatok szívós kitartásán, állárainkat megtartottuk. Néhány árok részért még folyik a harc.

Lipót bajor herceg vezértábornagy arcvonala: Különös esemény nem volt. Hófer, altábornagy.

(A miniszterelnöki sajtóirodától) Budapest, november 29. A német nagy főhadiszállás jelenti:

Lipót bajor herceg vezértábornagy hadsereg arcvonala: Lényeges esemény nem volt.

József főherceg vezérezredes arcvonala: Az Erdős-Kárpátokban és az erdélyi keleti arcvonalon az oroszok tegnap a német és az osztrák-magyar vonalak ellen számos helyen támadást intéztek, vereséget szenvedtek. Helyi sikereiket véres áldozatokkal fizették meg. Falkenhayn gyalogsági tábornok hadserege az egész oláh arcvonalon győztesen előrenyomul. A megvert ellenség rendetlenül kelet felé hátrál előre.

Ludendorff,
első főszállásmester.

Bobrinszky gróf

főudvarmester.

Pétervár. Bobrinszky grófot fölmentették a földmivélsügyi miniszterségtől és főudvarmesterré nevezték ki. A földmivélsügyi miniszterium ideiglenes vezetésével Rittichet bízták meg.

Pitestit kiűrték.

(A miniszterelnöki sajtóirodától) Budapest. A sajtóhadiszállásról jelentik: Az ellenség Pitestit kiűrtette.

Huszonöt kilométerre Bukarestől.

Szófia. Mackensen tábornok lovassága, mely az alexandria-bukaresti ut mentén vonul előre, 40 kilométernyire van Bukarest frontvonalától és 25 kilométernyire az előretolt erődéhez. A lovasság letörte az ellenséges erőket, melyek nagyjából orosz ruhás szerbekből állottak. Három ágyút zsákmányoltak. Bukarestben egy orosz hadtest van, amely távolról sem elegendő az erődök megszállására.

Nyugatról várták a románok a támadást.

Zürich. A központiak Giargia elfoglalásával délről 60 kilométernyire vannak Bukarest erődéhez. Bukarest várát északnyugatról hatalmasan megerősítették, mivel a támadást északnyugatról várták, délről nem, mert nem számítottak arra, hogy az ellenségnek sikerül a Dunán átkelnie.

Bukarestet polgári világ kiűrték.

Berlin. Az orosz határról jelentik: Bukarest várparancsnoka elrendelte, hogy a lakosság, főleg az asszonyok és a gyermekek öt napon belül hagyják el a várost. A menekülteket az ország különböző részeiben helyezik el. A 16 éven túl levő férfiakat katonai szolgálatra köteleznek nyilvánították, a katonai hatóság szabja meg, hogy milyen szolgáltatásokat végezzenek.

Bratianu bukik.

Frankfurt. A »Frankfurter Zeitung« jelenti: Románia politikai és katonai vezetésében hamarosan változás fog beállni. Bratianu állása megingott.

Hivatalos jelentés a balkáni frontról.

(A miniszterelnök sajtóközleménye)
Budapest, november 29. A főhadiszállás jelenti:

A helyzet változatlan.

Höfer, altábornagy.

(A miniszterelnök sajtóközleménye)
Budapest, november 29. A német nagy főhadiszállás jelenti:

Mackensen vezértábornagy hadcsoportja: A dunai hadsereg mozgulatai a tovább északra működő haderőkkel összhangban vannak. Dobrudzsában csekély volt a harci tevékenység.

Macedóniai harcvezetők: Az ántántnak délről megindított tehermentesítő offenzívája meghiusulván, az ellenség tegnap Monasztirtól északnyugatra és Gruniste mellett (a Csernától keletre) csak részleges előretöréseket kísérelt meg, de ez alkalommal sem tudott előnyöket szerezni.

Ludendorff,
első főszállásmeister.

Sarrail tehermentesítése nem sikerült.

Szófia. Az oroszok és a románok Dobrudzsában heves támadásokkal igyekeznek helyzetükön javítani. Romániában is és a Dunánál is véres vereségeket szenvedtek, minden kísérletüket visszaverték. Sarrail tábornok csapatai Paralovónál az 1050. magaslathoz heves tüzérségi előkészítés után négyszer törtek előre, mind a négyszer visszaverték őket. Bogorodica falunál az olaszok és a franciák támadtak, de a támadást tüzérségi tüzünk elfojtotta. A németek és a bolgárok ellenállási ereje mit sem változott Monasztir kiürítésével.

Görögország és az ántánt.

Rotterdam. Londoni jelentés szerint Cecil Robert lord az alsóházban egy kérdésre a görög kérdéssel így nyilatkozott:

— A mostani helyzet sokkal természetesebb, semhogy sokáig tarthatna. Választani kell az udvar és Venizelosz között, akik mind a ketten ugyanabban az országban gyakorolják az uralkodói hatalmat, mind a kettőt elismerjük és mind a ketten szuverének. A szövetségeseknek a legkifogástalanabb módon kell választani kettőjük közül, mivel ők azok, akik biztosítják a király által megsértett alkotmányt. Venizelosznak egy célja van velünk: Görögország alkotmányát biztosítani és a szövetségeseket segíteni. A szövetségesek tehát Venizeloszt nem hagyják el.

Az athéni török követ otthon.

Konstantinápoly. Törökország athéni követe ma visszaérkezett Konstantinápolyba.

Hivatalos jelentés az olasz frontról.

(A miniszterelnök sajtóközleménye)
Budapest, november 29. A főhadiszállás jelenti:

A helyzet változatlan.

Höfer, altábornagy.

Nyugati harcok.

(A miniszterelnök sajtóközleménye)
Budapest, november 29. A német főhadiszállás jelenti:

Rupprecht trónörökös hadcsoportja: Givenchynél, Lenstől délre egy angol századnak a köd védelme alatt végrehajtott előretörése kudarcot vallott. A Somme területén az Ancretól északra és a St.-Pierre Vaast erdő mellett az ellenséges tüzelés az esti órákban fokozódott.

Ludendorff,
első főszállásmeister.

Megszavasták a nemzeti védelemről szóló javaslatot.

Berlin. A birodalmi gyűlés mai ülésén letárgyalták és elfogadták a nemzeti védelemről szóló javaslatot. A birodalmi kancellár azal indokolta a törvényt, hogy a frontmögötti munka elvégzéséhez is alkalmazkodni kell, amde kötelességünk a hazával és az elesett hősökkel szemben, hogy mindenki teljes erejét latba vesse, amikor számításba veszi, hogy új munka új erőt hoz és ez elősegíti a győzelmes befejezést és a békét. A javaslatához Stein hadügyminiszter és a pártvezérek szólottak még és a javaslatot elfogadták.

A francia kamara titkos ülése.

Páris. A Havas-ügynökség jelenti: A kamara titkos ülésre ült össze, melyen a politikai, katonai és a diplomáciai kérdésekben beadott interpellációkat tárgyalják. Az ülés napokig fog tartani.

Egy asszony, négy gyermek...

London. A legutóbbi német légitámadásról beérkezett jelentések szerint a kár jelentéktelen, noha a repülők száz bombát dobtak le. Egy asszony meghalt, négy gyermek megsebesült, 35 ház megrongálódott; jelentős katonai kár nem esett.

Anglia nem engedi ki követünket Amerikába.

Amsterdam. A lapok londoni Reuter-jelentést közölnek, amely szerint az amerikai kormány közlést kapott Angliától, hogy Tarnovszky grófot, a monarchia amerikai nagykövetét nem engedi ki Amerikába. Azt hiszik, az Unió megkérdi, mi történik ez esetben. (illetékes helyen kijelentik, hogy a Reuter-jelentés híreről semmit sem tudnak s Tarnovszky gróf kinevezése csak azután történt, hogy az Unió biztosította a nagykövet szabad utazását.)

Amerika Németország ellen?

Washington. Gerard nagykövet a jövő héten érkezik Berlinbe és magával hozza az Unió utolsó jegyzékét Németországhoz a tengeralattjárók ügyében. Ha Németország nem tartja be az egyezséget, Wilson megszakítja a viszonyt.

Készítik a békét.

Zürich. A svájci lapok római jelentései szerint politikai körökben nagy föltűnést kelt, hogy a spanyol követet sűrűn fogadja a pápa. Vatikáni körökből kiszivárgott hírek szerint a pápa, Alfonz király és Wilson elnök a béketárgyalások előkészítése ügyében tanácskoznak.

A temetés előestéjén.

Ma egy éve, éppen ilyen szivdidergető őszi, hideg eső permetezte be a schönbrunni park útjait, amikor alkonyattájban felvonult a király lakosztályai előtt elterülő gyepes térségre másfél zászlóalj császárvadász. A király kedvencei, csupa három fronton kitüntetett katoná, akikre a legnagyobb kegy várt: a legfőbb hadur személyesen mondott nekik köszönetet. És mikor a király végigjárta a diszszázadok arcvonalát — akkorra, már zuhogó esőben — és hódolatteljesen figyelmeztették a meghülésre, mely minden ősszel ott ólálkodott tüdeje körül és kérték, hogy a diszszemlét megszakítva inkább a zárt verandán fogadja katonáit: az uralkodó nemet mondott. És odament kezét szorítani minden katonájához és míg az utolsó szakasz el nem vonult, az utolsó bakancs el nem dobogott: a szakadó esőben a király helyén maradt és sapkájához emelt kézzel tisztelgett új harcokra induló katonáinak és azok személyében alattvalóinak.

Ma, a császárvadászok szemléjének évfordulóján, a szomorú őszi esőben az alattvalók adják vissza ezt a tisztelgést halott uruknak, aki immár indulóban van a másik frontra, a legfőbbesőbb Ur színe elé, aki egyformán ura a biborban és bársonyban temetett császárnak és a lövészárkok véres sarába belefagyott névtelen bakának.

A magyar főrendek és képviselők koszorúja.

Bécs. Rosner Ervin báró miniszter, Jósika Samu báró, a főrendiház elnöke, Széchenyi Béla gróf, a főrendiház alelnöke és Simonsich Aladár, a képviselőház alelnöke ma délután helyezték öfelsége ravatalára a magyar főrendiház és a képviselőház koszorúját.

Magyarok a temetésen

Bécs. A király személye körüli minisztériumban magyar urak Bécsbe érkezéséről a következő fölvilágosítást adták:

Csütörtökön körülbelül ötszáz magyar ur érkezik Bécsbe. Köztük kétszáz a törvényhatóságok képviselői, nyolcvan a főrendiház, száznyolcvan a képviselőház tagja, harmincöt pedig különböző rendű és rangú urak. Mintegy két-háromszáz magyar ur érkezése várható még ezenfelül. Valamennyien helyet kapnak a Szent István-templomban.

A német trónörökös Bécsben.

Bécs. A német trónörökös ma Bécsbe érkezett s a temetésen képviselni fogja Vilmos császárt.

Külföldi uralkodók Bécsben.

Bécs. A török trónörökös, Vahid Eddin effendi tegnap délben Bécsbe érkezett. A pályaudvaron Károly király fogadta, akivel a Hofburgba hajtatott. A török trónörökös a Hofburgban szállt meg.

Bécs. Frigyes főherceg ma reggel, Jenő főherceg tegnap este érkezett Bécsbe. Megérkeztek még Károly Ede szász-közbürg-góthai uralkodó herceg, Albert és Róbert württembergi hercegek.

Bécs koszorúja.

Bécs. Weisskirchner főpolgármester a községtanács tagjaival megjelent a Hofburg kápolnájában és Bécs város nevében koszorút helyezett a király ravatalára. A szalagnak ez a fölrása: »A nagy és felséges császárnak és főságos atyjának az ő fő- és székvárosa, Bécs.«

Gyászülés az ügyvédi kamarában.

A szegedi ügyvédi kamara ma délben választmányi ülést tartott, amely a szegedi ügyvédi kar tagjaival egészítődött ki. Egyetlen tárgya, Ferenc József király halálának és emlékének volt szentelve, Rósa Izsó dr. országgyűlési képviselő, a kamara elnöke a következő emelkedett szellemű beszédet mondotta:

Tekintetes Választmány! Tisztelt Kartársak! Szomorú kötelezettséget teljesítünk, midőn megdicsőült királyunk: I. Ferenc József elhalálása alkalmából egybegyűjtünk.

Nem érzem magam hivatottnak, de nem is arra való ez a mai alkalom, hogy a megdicsőült fejedelem egyéniségét kellőképpen méltassuk; de joggal megállapíthatjuk, hogy az ő fejedelmi működése bennünk a legmélyebb hála és tisztelet érzetét volt alkalmas felkeltetni azokért az alkotásokért, miket fenkölt egyéniségének köszönhetünk.

Még aránylag fiatal korában szakított azokkal a hagyományokkal, melyek a nemzet szívét az uralkodóháztól eltávolították. Megkoronáztatása óta pedig híven megőrizte azt az esküt, melyet királyi hitlevelében fogadott és aminek egyik legérdekesebb megnyilvánulásául jelentkezett, hogy azt a nagy magyar államférfiut tette meg első tanácsadójának, aki az ő nevében előbb halálra volt ítélve.

Már az alkotmányos kora kezdetén függetlenítette a magyar bíróságokat a közigazgatási hatóságok befolyásától, midőn a törvénykezést a közigazgatástól elválasztotta, s ezzel csaknem egyidőben szervezte a magyar ügyvédség autonómiáját, midőn az ügyvédi rendtartásról szóló 1874. évi XXXIV. törvénycíkelt szentesítette.

Nem kisebb jelentőségűek voltak azok az egyházpolitikai vonatkozású alkotások sem, melyek az állami anyakönyvvezetést, a polgári házasságot és a vallásfelekezetek egyenjogúsítását iktatták törvénybe és amelyek arról tesznek tanúságot, hogy ahol a köz javáról és az állam érdekeiről lett meggyőzve, le tudta győzni családi hagyományait és legbensőbb egyéni érzelmeit.

Önralmáról és jelleme nagyságáról tanuskodik az a nagyjelentőségű elhatározása is, hogy amidőn a német birodalomban elfoglalt vezető állását elhagyni kényszerült, ugyanazzal a német birodalommal lépett szorosabb védés és dacsövetségre, melyet halála napjáig hűségesen megőrzött és amely szövetség uralkodói házában dicsőséget szerzett, nekünk pedig üdvükre szolgált.

Különös hálára kötelezett bennünket még az az elhatározása is, amellyel az országos ügyvédi gyám- és nyugdíjintézetéről intézkedő törvényt szentesítette és azon további fejedelmi tényre, mellyel az ügyvédek agkori ellátásáról intézkedő törvény megalkotásához hozzájárulni kegyeskedett.

Mind ezek az alkotások és intézkedések biztosítják a megdicsőült fejedelem kiváló egyénisége iránt érzett mélységes hálánkat, aki puritán életmódjával, laukadást nem ismerő munkaszerezetével és igazságos lelkületével mindig példaadóan elől járt; miért is indítványozom, hogy a szegedi ügyvédi kamara, iktassa jegyzőkönyvébe a megdicsőült király elhalálása fölött érzett mélységes részvétünket, fejezze ki dicső emléke iránt való hálás kegyeletünket s juttassa ezt az igazságügyminiszter útján a trón számolyához. Határozza el továbbá, hogy az elhalálozás napján a kamara székházára kitűzött gyászlobogót még a temetés után 8 napon át kitűzve tartja és a király mellszobrát a közgyűlési terem számára megrendeli.

A választmány egyhangulag elfogadta az indítványt s ezzel az ülés végét ért.

Gyászistentiszteletek a királyért.

A szeged-belvárosi egyházi énekkar f. hó 30-án, csütörtökön délelőtt 10 órakor a rókusai templomban őfelsége Ferenc József király temetése napján megtartandó hivatalos gyászistentiszteleten Naszády József tanár vezetésével Max Filke, Op. 111. (d-moll) rekviemét adja elő. Országos gyászunk következ-

tében a katonai zenekarok bárminemű szereplésére kiadott szigorú tilalom miatt nevezett mű ezuttal orgonakisérettel kerül előadásra, melyet id. Erdélyi Sándor lát el.

Az ágostai hitvallású evangélikus egyházköz-ség lelkésze értesíti hivat, hogy ő császári és apostoli királyi felsége, I. Ferenc József temetése napján, vagyis november 30-án délelőtt a gyülekezet templomában gyászistentiszteletet tart.

Külön istentisztelet lesz csütörtökön délelőtt 10 órakor az év. ref. egyház templomában is.

IV. Károly király.

Károly király a frontra készül.

Berlin. A »Berliner Tageblatt« jelenti, hogy Károly király a temetés után a frontra utazik.

Mit kíván az ellenzék a hitlevelbe vétetni?

Budapest. Egy ellenzéki vezető politikus az ellenzék kívánságainak körvonalait a következőkben jelölte meg:

1. Kívánjuk a magyar alkotmánygaranciák fölvételét olyan irányban és szellemben, amint azt a darabont-korszak végén Andrássy Gyula gróf formulázta, anélkül, hogy a kérdések akkor véglegesen tisztázódtak volna;

2. Bosznia és Hercegovina hovatartozandóságának végleges elintézését, miután a mai törvényen nyugvó állapot csak átmeneti jellegű;

3. Dalmácia tényleges visszacsatolását Horvát-Szlavonországhoz és egyben a horvát kinyerés érvényének Dalmáciára, mint társországgal együtt Szent István birodalmához tartozó országrészre való kiterjesztését;

4. Intézkedést az iránt, hogy ha őfelsége jogára alá helyeztetnék bármilyen olyan területet, mely valamikor a magyar birodalomhoz tartozott és amelynek megjelölése a régi magyar királyok címei közé is föl volt véve, az tényleg és valósággal a magyar birodalomhoz csatolattassék;

5. külön kiemelését a monarchia két államának: Magyarország és Ausztria teljes paritását biztosító törvényekkel.

Végül hadügyi, külügyi természetű, továbbá Magyarország közgazdasági függetlenségére vonatkozó kívánságokról is szó van az ellenzéki oldalon, melyeknek ugy a hitlevel előkészítő országos bizottságban, mint a parlament tárgyalásai folyamán is hangot akarnak adni. Mindezek fölött az elevenebb politikai munka azonban csak a képviselőház újabb összejövétele alkalmával fog megindulni.

Elmarad az aranszórás.

Budapest. A miniszterelnökséghez közel álló és jól informált helyről adták a következő információt: A koronázásnál az aranszórás ezuttal elmarad. Ennek egyrészt az az oka, hogy nem lehetne eleget tenni annak a hagyománynak, hogy annyi aranyat szórjunk a nép közé, amilyen sulya a felséges urnak a szent koronával együtt van. Másrészt tessék csak elképzelni, hogy minő tolongás, lökdösés, veszekedés lenne, ha tényleg aranyat dobálnának a nép közé. Véresre taposnák az emberek egymás kezét. Éppen így elmarad az ökörsütés is, az emberek e nélkül is meglesznek és arany nélkül is szívükbe tudják zárni az uralkodó képét.

Uralkodók a közlélemezésről.

Bécs. Károly király és Vilmos császár hosszabb ideig bizalmasan beszélgettek. Mindenkit meglepett az új király biztos állépése. Később a királyi palotába érkezett Ferdinánd bolgár király is és a három uralkodó részletesen tanácskozott a háborús közgazdasági

helyzet aktualitásairól. Különösen az élelmezés kérdéseivel foglalkoztak részletesen és ez a kérdés Károly királyt is nagyon érdekelte.

Osztrák politikusok a királynál.

Bécs. Károly király az osztrák parlament elnökségét és pártvezéreit december elsején fogadja kihallgatáson. A kihallgatáson megjelenik a kormány, Sylvester reichsrathi elnök, Romancsics, Pogossnic, Engel pártvezérek. Malfelti és Zdzdiánszky betegsége miatt, Ernsdorfer szociálista pedig pártállása miatt nem jelenik meg a kihallgatáson.

UJDONSÁGOK.

Humor az adókivetés körül.

Mai számunkban már megtörtük, hogy a most folyamatban levő kereseti adó-kivetések ellen tömegesen jelentettek be főlshózlamlásokat, azon az alapon, hogy a pénzügyi bizottság a törvényen túlmenőleg nemcsak azokat akarja megadóztatni, akik eddig harmadosztályú kereseti adót nem fizettek, hanem visszamenőleg fölemelteti a régebbi adófizetők adóját is. Minthogy ez az adókivetés csaknem az összes kereskedőket és iparosokat érdekli, szükségesnek látszik, hogy vele újól is foglalkozzunk.

Elmondottuk már, hogy az adófölemelések ez esetben ellenkeznek a törvényvel, mert a törvényt kifejezetten az 1914 augusztus 1. óta megkezdett foglalkozások adójának kivetéséről beszél. A mostani adófölemelések logikája ezzel szemben az, hogy a törvény nem tiltja a már érvényben levő adó fölemelését. Világos, hogy ez az alap nagyon labilis. A törvény ugyanis azt se tiltja, hogy külön adót rójanak ki például azokra, akik megeszik a turócsuszát, akik pénteki napon születnek, vagy akik Nagyszombatn látták meg a napvilágot. Az említett jogi alapon ugyanis ezeknek az adóját nyugodtan föl lehet emelni, hiszen a törvény ezt se tiltja.

De hogy miféle képtelenségek következhetnek ebből a rendszerből, azt megtörtént esetekkel is lehet illusztrálni. A bizottság fölemeli például egy borkereskedő adóját ezer koronával, azon a címen, hogy egy stornirozott üzletnél a másik fél neki tizezer koronát fizetett. Tizezer korona kereset, ennek tíz százaléka, azaz ezer korona az adó. A kereskedő megjelenik a bizottság előtt, amelynek tagjai a város legkiválóbb adóügyi szakértői közül vannak összeválogatva és előadja, hogy a tizezer korona nem stornodij volt, hanem egyezségi alapon fizetett kártérítés, minthogy üzletfelének hibájából tizezrháromezer koronával károsodott. Még így is maradt háromezer korona kára. A nem várt védekezésre a pénzügyi titkár megteszi az előterjesztést és a bizottság határoz:

— Háromezer korona kár?... Akkor a fölemelést méltányosságból leszállítjuk ötszáz koronára.

Egy másik eset. Egy ügyvédet, aki husz év óta működik a mesterségében, tehát nem a háboru alatt kezdte a foglalkozását, a törvényt egy tárgyaláshoz kirendel tolmácsnak, napi tíz korona napidíjjal. A tárgyalás hetekig elhúzódik, az ügyvéd kénytelen irodáját elhanyagolni, de a bizottság a tolmácsdíjak után megadóztatja azon a címen, hogy az neki külön keresete volt. Valószínűleg ugy okoskodik, hogy a tolmácsdíj nem tartozik a rendszer működési körébe.

De van még furcsább eset is. Egy ügyvéd több érdekeltet képvisel az adókivető bizottság előtt. A pénzügyi bizottság képviselője úgy véli, hogy ezeken a képviselőken kétezer koronát keresett. A bizottság ki is rója rá az adót, mert az eljárásokból neki többlet-jövedelme volt.

Éppogy róják meg a lókereskedőt, a kötelet, a susztart, a péket, aki husz év óta üzi a mesterségét visszamenőleg fölemelt adóval, talán mert új bőrt, új kötelet, új cipőt, vagy új keyeret hokott forgalomba. Más alapja

ugyanis ennek az adóztatásnak, melynek a hirdetője is az új adózók harmadosztályu kereseti adójának megállapítását tüzi ki, nin-csen.

Hanem volna szomorú valóság, ami a kivetés körül történik, azt lehetne hiúni, hogy v ic-cel az adókiadó bizottság.

— **Ferenc József Tápán.** Vettük a következő sorokat: Abban a nagy gondossággal készített tanulmányban, mely a Szegedi Naplóban a múlt héten a megboldogult király életéről megjelent, nagy részletességgel volt ismertette Ferenc József 1883-ik évi szegedi látogatása. Talán az ott közölt adatok kiegészítésül szabad megemlítenem, hogy a király látogatása második napjának délelőttjén Tá-péra is kikocsizott. Az azóta lebontott szesz-gyárnál öfelsége és a kíséző urak a város fo-gataira ültek át. Ezután a felsőtiszparti töltes mentén Tápé felé vették utjukat. A kis Tápé a királylátogatás szerencsésére előre számítva ünnepi díszben várta öfelségét. A falu fő-utcájának végén csinos zöld diadalív állott ezen fölrattal: »Isten hozott«. Amint a király a faluba lépett, a harangok zugni kezdtek s a csoportokba seraglett nép lelkes éljenzésekbe tört ki. A falu előjárói nagy néptömeggel kör-nyezve a községháza előtti téren várták öfel-ségét s amint fogata előrobogott, szünni nem akaró »éljen a király« kiáltásokban törtek ki. Amint öfelsége a kocsiból kilépett, egy fe-hérbe öltözött kis leányka ugrott elébe s di-szes csokrot nyújtott át neki. A község jegy-zője, a napokban elhunyt Hegedűs István lelkes beszédben üdvözölte öfelségét s a köz-ség által üzött házi ipar jeléül egy gyékény-ből művészileg font vadásztarisnyút és egy huszártarisnyút nyújtott át. A községi jegyző beszédére öfelsége az alábbiakat válaszolta: »Az árviz által szintén oly gyászosan sújtott község fogadtatásáért köszönetet mondok s öszintén kívánom, hogy a hatalmas védmü-vek oltalma alatt jólétnek örvendjenek«. A király szavai után az egész falu népe hatal-mas éljenzésben tört ki, mi csak percek mul-va csillapodott le. Öfelsége azután beszédbe lépett a község jegyzőjével, bírójával és lel-készével, különféle kérdéseket intézvén hozzá-juk, többek között, hogy az 1879. évi árvizben összedől-t-e minden ház, hogy az árviz ideje alatt hol tartózkodott a lakosság s hogy az árviz után visszatért-e a község szétfúzótt lakói. Az előjárók elmondották az érdeklődő uralkodónak, hogy 1879-ben a templom s iskola kivételével valamennyi ház összeomlott s hogy a lakosság az árviz elhúzódtásán a gátakon la-kott, továbbá, hogy az árviz után a község ösz-szes lakossága visszatért a rombadólt házainak fölépítéséhez fogott stb. A király körül-belől féltizenegykor hagyta el Tápet s a vá-sárhelyi országúton át a körtöltésre hajtatott s azt az egész vonalon megtekintvén, a szabad-kai sugárúton a városba visszatért. (K. I.)

— **A szegedi munkaközvetítés.** A központi segélybizottság mai ülésén Szalay József dr. főkapitány jelentette, hogy a háboru harmadik esztendejében az általános közvetítési tevékeny-ség egyre nehezebb lesz. A rendelkezésre álló anyag ugyanis a képzetlen nők, az elaggottak és a fiatalok sorából kerül ki. A kedve-zőtlen gazdasági helyzetnek eredménye, hogy azok, akik eddig családban éltek, kikényszerül-tek otthonukból, viszont elhelyezésüket gye-nge képzettségük meghiúsította, sőt 80 százalé-kan kizárja. A kezdő irodai tisztviselők, üzleti kiszolgálónők körében hónapok óta igen nagy a munkahiány. Természetesen nem csak Sze-geden, hanem az egész országban. A munka-nélküliek körében hatvan százalék erejéig sze-repelnek az otthoni munkások. November fo-lyamán elhelyezést nyert 5 rokkant katona, elő-jegyzésben van másik 5. A bizottság — egész működése alatt — 9101 jelentkező közül 8461-et juttatott foglalkozáshoz.

— **Megérkeztek a nemespontyok.** A város a Fehértó halállományának nemesítése céljából tudvalevőleg 8 métermázsa nemespontyot rendelt a Karácsonyi grófok uradalmából. A nemespontyok hétfőn megérkeztek Szegedre. Ugyancsak hétfőn megtörtént a halaknak a Fehértóba való szállítása.

— **Gaugl vezérőrnagy szegedi katona volt.** A háboru legújabb fázisának kétségtelenül leg-nagyobbszabásu haditette Mackensen romániai Duna-átkelése. A csodálatosan előkészített és keresztülvitt műveletekben, amely a közpon-tiaknak alig került áldozatokba és az ellen-ségre nézve oly kiszámíthatatlan következmé-nyekkel járt, nagy része volt a hivatalos je-lentések szerint Gaugl József utász-vezérór-nagnak és csapatainak. Gaugl József, akinek az átkelés műszaki megoldásában vannak nagy érdemei, katonai karrierjének fontos részét Sze-geden tette meg. 1905-ben került a szegedi pionier-zászlóaljhoz, őrnagyi rangban és pa-rancsnoki minőségben. Csakhamar alezredesi rangba emelkedett. Sőt mint ezredes is Sze-geden élt, de ekkor már nem zászlóaljparancs-noki beosztással, hanem rendkívüli szolgálatok-kal megbízva. 1912-ben került el városunkból hét évi itt tartózkodás után Budapestre, ahol utász felügyelő-törzstiszti minőségben foly-tatta emelkedő pályafutását. Azóta a háboru alatt kifejtett kiváló érdemeiért tábornoki rang-ra emelkedett. A szegedi régibb tisztok és a legénység is szeretettel emlékeznek vissza egykori parancsnokukra, akinek szaktudásáról legendák keringenek és jószágáról is sokat tud-nak mesélni. Nagy elméleti tudásán kívül az ásót, a csákányt, a szekercét és az összes pio-nier-szerszámokat mesterien tudta kezelni és rászorította erre a tisztjeit is, mert az volt a meggyőződése, hogy a legénységet csak az tudja kellően irányítani, aki a gyakorlati munkák-ban és a szerszámok használatában is otthonos. Akárhányszor előfordult, hogy kivette az egyik utász kezéből az ásót és megmatatta, hogy kell lehetőleg kevés fáradtsággal a föl-det kiemelni és jó messzire elhárítani. A sze-gedi utász-zászlóaljnak már egynehány tisztje hozott hírnevet csapatának. Gaugl József fénye-sen egészíti ki ezek névsorát. De bármilyen nagyszabásu és merész Gaugl tábornok hadi-tette, nem lepte meg azokat, akik ismerik. Ilyet vártak tőle.

— **A város zsirellátása.** A város közlelme-zési hivatal napokkal ezelőtt tárgyalást kez-dett az Országos Közlelmezési Hivatallal ser-tésszállítás ügyében. A tárgyalások alkalmá-val a város meg is vett 800 hizott sertést, amely biztosítaná a város közönségének téli zsír- és húszükségletét. Balogh Károly eb-ben az ügyben Budapestre utazott, hogy olyan irányban folytasson tárgyalásokat, hogy a ser-téseket a rekvirálás alól mentesítsék.

— **Házasság.** Dukay Adolf dr. Magyar-kanizsa (és Csányi Mancika házasságot kö-töttek. (Minden külön értesítés helyett.)

— **A koleraterjedés új elmélete.** A történelem legrettentőbb emberpusztítása közben is általános figyelmet érdemlő orvostudományi hír érkezik Zürichből. A római »Tribuna« jelentése szerint Sanarelli tanárnak sikerült az emberi kolerát kísérleti állatokra átvinni és ugyan-akkor egész sorát a koleraprocesszus megnyil-vánulásainak megállapítani. Sanarelli tanár ki-mutatta, hogy a kommbacillus nem étellel és itallal jut a gyomorba s onnan a zsigerek-be, ahol mérget termel, amely az egész szer-vezetet megmérgezi, mint ahogyan eddig hit-ték, hanem a kommbacillus a nyírkmirigyek-be hatol be és rendszerint a vakbél ugyanakkor jelenlévő irritációja vagy gyuladása folytán okoz halált. Sanarelli vizsgálódása új élettani perspektíváját nyitja meg a kolera-fejlesztésnek.

— **Viszik-e a lisztet?** Az élelmekezletek bejelentésére szolgáló lapokat most hordják szét Szegeden s az azon föltett kérdésekre felelve minden háztartásnak jelentést kell tenni nyolc nap alatt a december 1-i élelmiszer-állományról. Bejelentendő nevezetesen, mennyi a liszt, borsó, lencse, bab, zsír, cukor és kávé. Arról, hogy mi a célja az összeírás-nak, hogy az esetleges ellenőrzésen kívül kö-veti-e azt rekvirálás is, a bejelentő-lap szövege nem ad semmi felvilágosítást. Nem is adhat, mert bizonyosat nem tud senki, legföljebb maga Kürthy báró és akikkel ő közölte a bizonyára kemény terveit. A minap ugyan vál-tig hangoztatták, hogy az összeírásnak csak in-formatív jellege van, azonban az ellenkezőre enged következtetni az a körülmény, hogy az Országos Közlelmezési Hivatal tegnap meg-kapta a rekvirálási jogot a háztartási készle-tekre is. A »Budapesti Hirlap« ez alkalmából a következő nagyon helyén való megjegyzést teszi:

Ezt a rendelkezést mindenesetre a közlel-mezés helyzetének beható ismerete vonhatta illetékes helyen maga után, s velünk, fogyasztóknak mindössze ezt a kérdést lehet ezzel szemben fölteni, hogy vajjon a már begyűlt és a felosztás céljából rendelkezésre álló ga-lonamennyiség helyesebb felosztásával, az új kampány elején nem lehetett volna-e a mai in-tézkedést feleslegessé tenni? A fogyasztót kü-lönbön még egy meglepetés éri a mai rende-léthez. A háztartások készleteinek legutóbbi bevallását a sajtó után azzal a nyomatékos állítással sürgették, hogy ennek nem célja az, hogy a készletek rekvirálásának alapjául szolgáljon, hanem csak tájékoztó akart a Közlelmezési Hivatal, hogy kikerül nem kell gondoskodnia. A mai rendelet a tett ígretet lerontja, s azt is ki lehet olvasni belőle, hogy az eddigi rendeleteknek pontosan megfelelő készletmennyiség is meg-csönkíthető. A készletbevallásnak ezt a célját helyesebb lett volna azonnal öszintén megmondani s arra kérjük az illetékeseket, hogy a jövőben a sajtót ne használják föl más-ra, mint a valódi szándéknak nyílt közlésére.

Ellenben a »Budapest« munkatársa illeté-kes helyen azt a felvilágosítást kapta, hogy ezidőszerint nem is gondolnak arra, hogy a budapesti magánháztartások lisztkészlet-fölös-leget elvigyék. Ez technikailag is kivihetetlen, mert nagyobbára 10—20 kilókat kellene el-szállítani, de hygienikus szempontból is su-lyos aggályok merültek fel e terv megvalósítá-sával szemben. Megtörténhetnék ugyanis, hogy olyan helyről vinnék el a lisztfölösleget, ahol korábban fertőző beteg lakott. Azt sem lehetne megállapítani, ki hol tartotta a lisztet. Más a helyzet a vidéken (?) itt is azonban csak a vállalatoknál és malmoknál fekvő lisztmennyiségre gondolnak.

— **Magántisztviselők hivatalozónete a teme-tés délutánján.** Fölkértek bennünket a követ-kező sorok közlésére: A Szegedi Magántiszt-viselők Egyesületének elnöksége azon tiszte-letteljes kéréssel fordul városunk közigazda-sági vállalatainak és cégeinek fönökeihez, szí-veskedjenek megboldogult királyunk végtisz-tességére való tekintettel csütörtök délután irodáikban a munkát szüneteltetni, hogy — a majdnem kizárólag hadi szükségletre dolgozó ipari munka szüneteltetése lehetetlen lévén, — legalább ily módon jussön kifejezésre a szeretett királyunk iránti kegyelet. Reméljük, hogy a kérésünk kedvező fogadtatásra fog ta-lálni. Szeged, 1916 november 29. Szegedi Ma-gántisztviselők Egyesülete. Wimmer, elnök.

— **A leányegylet népkonyhájának megnyitása.** A szegedi zsidó leányegylet december 3-án, vasárnap délelött fél 12 órakor nyitja meg nép-konyháját, mely alkalomra a tagokat s az érdeklődő közönséget szívesen látja.

Forman nátha ellen



Sealence ára 40 filler

— **Orosz fogoly magyar levele.** Nagy ujság, hogy a hozzánk került orosz foglyok meglepő hamar megtanulják a nyelvünket. Egy ilyen muszka már az írásban is gyakorolja magát, amint azt az alábbi levél is igazolja. A szentesi tanyáról küldte a gazdájának:

Jó napot kívánok gáz do Gyuriko hogy van ön? Hogyan szolgát egészsége át ruszki halá Istennek egészséges vagyok csak hogy nagyon unalmas béke soká nincsen, nagyon száreti hozza menni Arosz ország bo, dá nem lehet Át gazda Gyuriko mikor lesz béke? Must ruszki dolgozni minden nap buza vetni munka nagyon jó. Még gáz do Gyuriko kérem szépen tessék adjon nekem arckép nagyon száreti nézni magátka. Mikor lesz béke akkor átvizsem arckép Oroszország ha megmutassom pápának és mának és mondjam nákkik mikor én voltam fogoly akkor ez volt eném gáz do. Üdvözlí három ruszki Szpiridion, Iván és Tódor több nem írok mert nem tudom mit kel írni nagyon kijavés tudom beszélni és írni Mágyarul bocsánatot kéresem gázdo Gyuriko És istén álgya meg Jó napot kívánok Irta orosz katona Spiridion.

Spiridion, amint látni való, egész szépen megérteti magát s a háboru után jó emlékeket visz haza magával a »barbár« magyarokról.

— **A temesvári kadótiskola volt növendékei.** Vettük az alábbi sorokat: Folyamatban van a cs. és kir. katonai és nevelőintézetekben örök emlékezetül és a növekvő ifjuság lelkesítő példájára oly gyűjtemény létesítése, melyben helyet találjon mindaz, ami volt növendékei hősi életére és érdemeire vonatkozóval bír. E törekvésünk támogatása végett azzal a kéréssel fordulunk hősi halált halt növendékeink hozzátartozóihoz, hogy bennünket e munkánkban támogatni kegyeskedjenek. Hálás szívvel fogadjuk és őszinte kegyelettel őrizetbe vesszük hőseink életrajzi adatait, vitézi tetteik leírását, hedi és személyi jelvényeket, képeket, emléklapokat, a hadvezetőség átengedte zsákmánytárgyakat stb. A temesvári cs. és kir. hadapródiskola parancsnoksága.

— **A burgonya.** Megírtuk, hogy Csengrad-megye alispánja arról értesítette Somogyi Szilveszter dr. polgármestert, hogy a várme-gya területén rekvirálható burgonya nem fedezi a szükségletet. A polgármester az értesítés vétele után fölterjesztést intézett az Országos Közélelmezési Hivatalhoz, burgonya kiutalása iránt. A polgármester holnap délelőtt személyesen is eljár az ügyben.

— **Az orsovai petróleum-telep a románok kitakarodása után.** A Biharszilágyi Olajipar Részvénytársaság igazgatósága most kapott távirati jelentést Orsovára küldött gyárigazgatójától, hogy milyen állapotban van az ottani petróleumfinomító telep a román invázió után. A jelentés szerint a gyár jóformán teljesen sértetlen és külsőleg nem szenvedtek kárt a gépek, szivattyúk és párolóüstök sem, csak a parafinhordók és üres aszfalthordók égtek el. Az L. 5. számú, 2,400,000 liter irtaltalmu tartány, amelyben az Orsováról való menekülés idejében mintegy 670,000 liter petróleum maradt, megsérült, ugyan, de nem égett el. Az épen maradt készletek megállapítása most folyik. A lakóházakon külsőleg semmi sérülés sincs, az irodák, lakások és laboratóriumok azonban teljesen elpusztultak. Erősen megsérült három munkásház is, a gyártelepet most tábori zsoldárok őrzik.

— **A gyorsvonatok beszüntetése.** Megkérde-jelezve közöltük ma a »Világ«-nak azt az értesülését, hogy december 1-jével a Máv. beszünteti a gyorsvonatokat. Hivatalos helyről ma ezt a hírt megcáfolják.

V. magyar hadikölcsön hivatalos jegyzési helye: Szegedi Takarékszövetkezet és Hitel Részvénytársaság, Széchenyi-tér 2. és Vár-utca 7. szám, sarok. (A főpostával szemben.)

— **Jótekonyság.** A király halála alkalmából özvegy Holtzer Jakabné urnó 100 koronát adományozott a szegedi zsidó árvaegyletnek. Az elnökség ezuton is kifejezi leghálásabb köszönetét.

— **A Gyermektanulmányi Társaság előadásai.** A Magyar Gyermektanulmányi Társaság szegedi fiókköre, amely fiatal egyesület, olyan elismerten kiváló és tevékeny egyének vezetése mellett, mint Orkonyi Ede dr. kir. kuria bíró és Klug Péter állami sikketéma-intézet igazgató, — feltűnést kerülve, csendben, de annál eredményesebben felel meg rendeltetésének, — vasárnap, december 3-án felolvasó ülést rendez a városháza közgyűlési termében. A társaság felolvasásai iránt mindig nagy érdeklődést tanúsító közönségnek most két tartalmas előadásban is lesz része, az egyiket Vásárhelyi Julia, a szegedi munkaközvetítő hivatal avatott vezetője tartja a gyermekmunkáról a háboruban, a másiknak az előadója a hadirodalomban előnyösen ismert gyógypedagógus: Eltes Mátyás, a budapesti állami kisegítő iskola igazgatója lesz, aki az iskolás gyermekek értelmi képességének és fejlettségének a megállapításáról fog értekezni. Nemcsak a most említett előadók egyénisége, hanem az általuk fejtegetendő tárgy is olyan, hogy a legteliessébb mértékben megérdemli a közönség messzemenő figyelmét és érdeklődését. Főként az ország egyik első gyógypedagógusának szereplése fontos most éppen Szegeden, amely város az országosan kitünőknek és mintaszerűeknek elismert gyógypedagógiai intézményei (sikketéma-intézete, állami kisegítő iskola) révén e téren vezető szerepre van hivatva. Minden biztosíték meg van arra, hogy vasárnap Szeged közönségének magas színvonalon álló, tanulságos előadásokban lesz alkalma gyönyörködhetni.

— **A suba.** Mióta a háboru tart, hűségesen elkísértük a subát áremelkedő utján. Egészen szerényen kezdte, éppen csak szemérmességéből alkalmazkodott más áruhoz, élelmiszerhez, mert nem illik kimaradni a sorból. Aztán hirtelen ugrott egyet, ugrott kettőt s a Szentmihálynapon vásáron már 500 koronába került. Elképzelhetetlen ár, soha ennyire nem becsülték, de most vezetőhelyre jutott. Hossza hónapok óta figyeljük a vásárokat s azt tapasztaltuk, hogy egyre kevesebben vesznek subát. Az itthon maradt öregok megelégszenek a régivel, a fiatalok pedig nincsenek itthon. A suba áremelkedése ezek szerint jóformán becsületbeli, illetve elméleti kérdéssé vált, mert ha már nem vásárolják, egykútya hogy 500 koronát kérnek érte, vagy ezret. Így jutottunk el az Andrásnapi vásárhoz. Megint kiterítették a subákat, kíváncsi emberek körülállták. Épp olyan szépek voltak, akárcsak a régiek, sőt valószínű, hogy ugyanazok voltak, a melyek minden egyes alkalommal ellátogatnak a városba. Csak az áruk ment vissza. Háromszáz koronába került a legdrágább, szerényebbet kettőért is kínáltak. Subára van ugyan a legkisebb szükségünk, mégis örülni kell, hogy valaminek csökkent az ára.

— **Novella.** Budapestről írják: Tegnap délelőtt a Villányi-ut 10. számú házban Ságthy István főhadnagyot, amíg aludt, a felesége forró vízzel leöntötte. A főhadnagy súlyos égési sebeket szenvedett. Bevitték a XVII. helyőrségi kórházba. Amikor a fiatal asszonyt megkérdezték, hogy miért követte el a merényletet, sirva válaszolta:

— Hogy ne vigyék a harctérre!

Elmondotta, hogy az urának a napokban vissza kellett volna mennie a frontra, de érzi, hogy nem tud élni nélküle. Leöntötte hát forró vízzel. Ha betegen is, de itthon legyen a közelében.

— **Arcképnagyításokat a sok technikai nehézség dacára, melyet a háboru előidézt, a Keglovich-féle fényképészeti műintézet, Klauzál-tér 7. szám alatt a legmodernebb és szép kidolgozásban állandóan készít. Ily megrövidelésekkel a Keglovich-féle műintézetet messzevidékről is felkariessik az urj és polgári körök.**

906
— **Városi gépkocsi fuvarozási üzem telefon-száma 374 és 598.**

Igazgató: VAS SÁNDOR.	KORZÓ-MOZI.	TELEFON: Igazgatóság 455. Pénztár 11-85.
Előleges jelentés.		
Pénteken, szombaton és vasárnap december 1., 2., 3.		
Az arany-sorozat IV-ik filmje.		
A SZEPLŐTLEN ASSZONY		
(Lady Beatrice házassága)		
4 felvonásban.		
Az amerikai filmek királya.		
A LEGNAGYOBB SZENZÁCIÓ.		
Előadások vasárnap 2, 4, 5, 7 és 9 órakor.		

— Három kimutatás. A most megjelent 491. veszteségi kimutatásban, valamint az 518. és 519. beteg- és sebesült-kimutatásban szegedi katona neve nem szerepel.

— Ha-Ha cipőáruház legújabb kirakatai a téli évszakra készült változatos, divatszertű s tartósság tekintetében a legkiválóbb férfi, női, gyermek cipőket mutatják be. Ezen áruház, mely régi hírnevét nemcsak megőrizte, de Szeged közönsége előtt, s a messze vidéken, nagyban gyarapította azzal, hogy vásárlóinak díszes és nagyszámú köre a »Ha-Ha« cipőáruház szoliditásával, árának, valamint árujának a mai viszonyok között is kipróbált eredményével mindenekelőtt megelégedettséget tanúsítják. Az áruház elsőrendű készítményei egy a divatos magas, mint a betétes cipőkben a legkeresettebbek, s egyáltalában minden izlés és igény kielégítésre talál a nagy dus választékú áruházban. 926

— Hány dísznaja van Szombathelynek? A sertésrekviráló bizottságok működése most folyik országszerte. Arad egyik telepén igen sok sertés úgy szerepelt, mint Szombathely város tulajdona, amelyet Szombathely lakosságának élelmézésére szántak. Megállapítást nyert azonban, hogy Szombathely tulajdona gyanánt az ország különböző vidékein igen nagy mennyiségű sertésállományokat találtak és így ezek a sertések akár ötszörösen is fedezték volna Szombathely szükségletét. Minden jel arra mutat, hogy Szombathelyen valami titkos társaság Ausztriába szállítja a sertéseket a város vezetőségének tudtán kívül. Természetesen e megfigyelés következtében az Aradon talált és állítólag Szombathely tulajdonában volt sertéseket lefoglalták. Egy aradmegyei nagybérlő és országgyűlési képviselő több száz darab sertés állományát is elrekvirálta a bizottság, annak ellenére, hogy a nagybérlő kijelentése szerint ő már ezt az állományt másnak eladta és így az új tulajdonost a lefoglalással sérelem érné. Ilyen esetekben a bizottság a lefoglalásról táviratilag értesíti a földművelésügyi minisztérium negyedik ügyosztályát, amely végső fokon dönt a lefoglalás tekintetében és esetleg fel is oldja a rekvirált tételeket.

— A Szegedi Kereskedelmi és Iparbanknál jegyezzünk az V. magyar hadikölcsönre Lombard-kölcsönök nyujtatnak a legelőnyösebb feltételek mellett. 894

— A budapesti rablógyilkos merénylet. Budapesten a Magdolna-utcában tegnap elkövetett rablógyilkos merénylet elkövetésével Eberling Pál rovvott multa katonaszökevénynt gyanúsítják. Eberling tegnapelőtt a 32. gyalogezred pótzászlóaljától megszökött. Szondy Lászlóné, a merénylő áldozata még most sem tud beszélni és csak jelekkel lehetett kihallgatni. Földmútták neki Eberling fényképét s abban a merénylőjére ismert. Eberlinget keresik.

— Megdözmált éléskamra. Mára virradó éjjel eddig ismeretlen tettes fölnyitotta Zakar Sándor gyógyszerész éléskamráját és onnan egy sonkát, egy sertéskarajt és másfél kiló szalonnát ellopott. A rendőrség keresi a tolvajt.

— Tolvaj katona. Ma reggel megjelent a rendőrségen Turák Anna és azt panaszolta, hogy a Somogyi-utca 14. szám alatt levő lakásán pár nappal ezelőtt megjelent egy magát Diószegi Lászlónak nevező egyén és lakást vett ki nála. Szabadságot őrmesternek mondta magát. Kedden a szekrényt fölnyitotta és abból 340 korona készpénzt és egy női aranyórát ellopott s megszökött. Diószegi 35 évesnek látszó, magas, erős testalkatú, barna arcbrű ember. A rendőrség keresi.

Színház.

Műsor:

PÉNTEKEN Velencei Kalmár. Páros 3 harmados.

SZOMBATON délután 3 és fél órakor, rendes délutáni helyárrakkal, ifjusági előadás Nagymama, vigjáték. — Este először Én-Te-Ő, nagy operett.

VASÁRNAP d. u. A világjáró, operett. — Este Én-Te-Ő, nagy operett

A színház megnyitása. Az országos gyász-követelte tíz napos szünet után pénteken, december 1-én újra megkezdődnek az előadások a színházban. Pénteken este a Velencei Kalmár kerül színpadra a katonák karácsonya javára. Szombaton Claude Terrasse híres nagy operettjének a mult hétről elmaradt Én-Te-Ő-nek lesz a premierje.

Az elmaradt előadások jegyei érvénytelenek. A mult héten előre váltott összes jegyek, melyeket a pénztár még péntek délután 5 óráig visszavált. — érvénytelenek. Az e hétre hirdetett összes előadásokra — a délutánokra is — új jegyeket ad ki a pénztár.

Törvénykezés.

§ A huszár kétszáz koronája. A honvédtörvényszék hivatalos hatalommal való visszaélésre való csábítás büntetével vádolta Miskolczi Mihály 3. honvédtörvényszék pót századbeli népfőlkelő szakaszvezetőt. A vád szerint a huszár június 11-én levelet írt századparancsnokának, Vargyas Andor huszár századosnak, amelyben a menetszázadból való kivételét kérte. Hogy nyomatékossabb legyen a kérése, kétszáz koronát mellékelte a levélhez, amelyet a feleségével küldött el a százados lakására. Ezt az ügyet ma tárgyalta a szegedi büntető törvényszék, ahol a huszár felesége ült a vádlottak padján, megvesztegetés vétségével vádolva. Az asszonyt egy hónapra fogházra ítélte a törvényszék. A tárgyaláson derült ki, hogy a huszár írta a levelet, az asszony véletlenül kiköttyantotta ezt vallomása közben. E vallomás alapján a törvényszék átküldte az iratokat a hadbíróhoz. A mai tárgyaláson Anna u. Ádám őrnagy elnökölt. A tárgyalást Köhgyi Andor dr. százados-hadbíró vezette, a vádhatóságot Lasser Géza dr. főhadnagy-hadbíró képviselte, a vádlottat Vajda Mihály dr. főhadnagy védte. A hadbíró egy hónapra fogházra ítélte a huszárt, akit azonban szakaszvezetői rangjától nem fosztott meg.

Vizálás.

	— nov. 28.		— nov. 29.	
	0 alatt	0 felett	0 alatt	0 felett
M. Sziget . . .	—	0:49	—	0:48
V. Námény . . .	—	0:13	—	0:32
Tokaj . . .	—	—	—	1:38
Szolnok . . .	—	2:50	—	2:24
Csongrád . . .	—	1:30	—	1:32
Szeged . . .	—	2:08	—	2:01
Törökbeese . . .	—	—	—	1:28
Gyoma . . .	—	0:30	—	0:24
Déva . . .	—	—	—	—
Arad . . .	0:98	—	0:98	—
Makó . . .	—	0:25	—	0:24
Tiszatorok . . .	—	—	—	—

A szerkesztésért ideiglenesen felelős:
ORTUTAY ISTVÁN.

Női kalapok.

VELUR-, BÁRSONY- és FILZ nagy választékban érkeztek. GYÁSZKALAPOK, FÁTYOL, SZALAG és TOLLTÜZÉKEK.

Szőrmeátalakítások a legújabb divat szerint készülnek.

Tisztelettel

Rode Imréné,
Horváth Mihály-u. 7., Kabaré átellenében.

KIS HIRDETÉSEK.

Adás-vevés.

Csemegeméz — a méhek etetésére való is — jutányos áron kapható. Franzen, Ujszeged, Tárogató-u. 12. 8860

Hízott sertés eladó, Veresács-utca 41. 8878

4000 koronas háló- és ebédlobutor 2500 kor.-ért eladó. Mikszáth Kálmán-u 6. sz. 8880

Lakáshirdető.

Két szobás csinosan butorozott utcai lakás előszoba és konyhahasználattal kiadó, Szt. György-utca 8., fidszt. balra. d. e. 10—12-ig. 8886

1 vagy 2 szobából álló butorozott lakás konyhával, vagy konyhahasználatával keresetlik december elsejére. Ajánlatok kéretnek: „Royal“-kávéházban, Kelemen-utca, „Simon ur“ címére. Egy használt, de jókarban levő írógép is bérbevetetik vagy megvétetik. 8877

Foglalkozás.

Erdélyi menekült varrónő házakhoz ajánlkozik, szabni, varrni perfekül tud. Mikszáth Kálmán-utca 18., Kovács Lajosné. 8879

Van szerencsém a nagyérdemű közönség szives tudomására hozni, hogy a

Kass Szálloda étterme

megnyílt.

Déli teríték: 6 kor. — Esti teríték: 5 kor.

Az étkezés étlap szerint is.

„BORS-szálloda“ SZEGED pályaudvarral szemben.

Későn érkező vagy korán elutazó közönség részére minden időben kényelmesen berendezett szobák. **KÁVÉHÁZ ÉS ÉTTEREM.** A hustalan napok kivételével kitűnő Erdélyi fatányéros kapható. Minden szombaton vacsorára izletes erdélyi hagymás tokán kapható. — Polgári árak.

784

SZALMÁSY MIHÁLY, vendéglős.

GAZ-izzótestek és üvegek Invert-és Auer-égőkre a legjobb minőségben kaphatók **FONYÓ SOMA** világítási üzletében, Kélcsey-utca 4. Telefon 165

Ötödik Magyar Hadikölcsön.

A Szeged-Csongrádi Takarékpénztár

mint hivatalos aláírási hely jegyzéseket
elfogad az eredeti feltételek mellett a

6%-os magyar királyi adómentes állami járadékkölcsönre,

az **5¹/₂-os magyar királyi adómentes
állami törlesztéses kölcsönre és**

a jegyzések céljaira a legelőnyösebb
feltételek mellett nyújt kölcsönöket.

898

Az ötödik HADIKÖLCSÖNRE

50 koronától kezdve

898

minden összeg jegyezhető

a hivatalos aláírási helyen

MAYR. MIKSA

bank- és váltóüzletében SZEGED, Széchenyi-tér.

Tanoncok

jó fizetéssel
azonnal felvétetnek a
Szegedi Napló
nyomdájában.

Hirdetések

felvétetnek

'Szegedi Napló'

kiadóhivatalában.

GÁZ izzótestek és üvegek
INVERT-égőkre a legjobb
minőségben kaphatók

Ádám Vilmos
villanyvilágítási üzletében, Oroszlán-u'ca 17. Telefon 8-67.

Szeged sz. kir. város tanácsától.

45263/916. tan. sz.

925

Versenytárgyalási hirdetmény.

A város belterületén levő s a város tulajdonát képező közérdekű és házitávbeszélők, jelzőberendezések és villámhárítók fenntartási munkáinak 1917. évi január 1-től 1917. évi december hó végéig terjedő egy évi idő alatt vállalati uton leendő biztosítása céljából

1. évi december hó 16-ik napján délelőtt 10 órakor, a gazdasági, I. tanácsi ügyosztályban (Városi bérház I. emelet) tanácsi jóváhagyás fenntartása mellett zárt ajánlati versenytárgyalás fog tartatni.

A szabályszerűen kiállított s (300) háromszáz korona bánatpénzzel ellátandó zárt ajánlati levelek az árlejtés napjának délelőtti 10 órájáig a tanácsi iktató hivatalba (Városháza, földszint) nyújtandók be.

Elkésve érkezett, kellő bánatpénzzel el nem látott szabálytalan, avagy utóajánlatok figyelembe nem vétetnek.

A vonatkozó vállalati feltételek fent jelzett ügyosztályban a hivatalos órák alatt betekintheők.

Szeged sz. kir. város tanácsának 1916. nov. 29-én tartott üléséből.

Dr. Somogyi Szilveszter, polgármester.

= KIS =
HIRDETÉSEK

szövegét
este 5 óráig
kérjük, mert később
érkezőket a reggeli lapba
csak kivételesen és kétszeres
árért közölhetjük.

Művészi kivitelű

kirakat-reklámok, figurális plakátok,
számlócédulák, vasuti várótermek-
ben, villanyos kocsikban, fürdőhelye-
ken való állandó kifüggesztésre al-
kalmas plakátokra tervekkel, rajzokkal
és árszabással díjtalanul készséggel
szolgál mindenkor legrövidebb idő alatt

ENGEL LAJOS

litografiai és könyvnyomdai műintézete

SZEGEDEN

Dohányzók !!

Saját érdekében áll minden szivarka-
fogyasztónak, hogy egészségét kímélje,
csakis jó hűvelyt használjon. A

TUBUL

szivarkahüvely a legjobb. A

TUBUL

szivarkahüvely egyszeri meg-
gyújtásánál végig ég. A

TUBUL

szivarkahüvely az egészségre
ártalmatlan, miután vegytiszta
anyagból készül. A

TUBUL

szivarkahüvely minden utánsz-
tól törv. védve van.

Kapható:

Engel Lajos

papirkereskedésében és minden

jobb dohánytözsdeben.

Viszontelárusítóknak engedély.